

CONTEXTUL LEGAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

Valentina BODRUG-LUNGU,

Doctor Habilitat în Pedagogie,
Universitatea de Stat din Moldova,
Președinta Gender-Centru

Ali ABURIA,

Doctorand, Universitatea de Stat din Moldova

CZU 343.62:316.356.2(478)

***Abstract:** Preventing and combating domestic violence are part of the national policy of family protection and support and are an important public health problem in the Republic of Moldova (Law No. 45 of 01.03.2007). This article is dedicated to the legal context of preventing and combating domestic violence, and as a precondition for the protection of children from violence. The analysis of the legal framework, state response to domestic violence cases, including through protection measures and special approaches, provides a platform for identifying / updating the work strategies of specialists in the field.*

***Keywords:** family violence, multidisciplinary approach, victim's interests, systemic approach*

Introducere

Violența în familie este recunoscută drept încălcare a drepturilor omului, în calitate de fenomen care afectează grav sănătatea și bunăstarea membrilor familiei. Scopul principal al reducerii violenței cu 50% în următorii 30 de ani reprezintă un punct de pornire fixat pe Agenda globală 2030, fiind și un obiectiv specific al celor 17 obiective generale, și reprezentând un indicator de măsurare a rezultatelor țintite. Realizarea acestui scop, prezumează o conjugare a eforturilor mai multor agenții și va necesita o abordare multidisciplinară.[3]

Cadrul legal național cu referire la violența în familie

În contextul național (inclusiv lingvistic) se operează cu noțiunea de violență în familie, care de fapt se bazează și reiese din conceptul și abordarea largă a subiecților ce cad sub incidența acestui fenomen. Cadrul legal național oferă trei perspective a abordării violenței în familie: în baza legii ordinare (Legea nr.45 din 01.03.2017 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie), în baza Codului penal ca infracțiune, în baza Codului Contravențional ca contravenție.

Astfel în baza noțiunii din legea cadru *violența în familie* semnifică – acte de violență fizică, sexuală, psihologică, spirituală sau economică, cu excepția acțiunilor de autoapărare sau de apărare ale altei persoane, inclusiv amenințarea cu asemenea acte, comise de către un membru de familie în privința altui membru al aceleiași familii, prin care s-a cauzat victimei prejudiciu material sau moral.

În sensul legii contravenționale, *violența în familie* reprezintă maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale.

În sensul penal al legii, *violența în familie* reprezintă acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin:

- a) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății;
- b) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei;
- c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

De asemenea, aceleași acțiuni, comise asupra a doi sau mai multor membri ai familiei, săvârșite în legătură cu solicitarea sau aplicarea măsurilor de protecție, dacă au provocat vătămare corporală medie, gravă,

au determinat la sinucidere sau la tentativă de sinucidere, ori au provocat decesul victimei, reprezintă circumstanțe agravante ale infracțiunii vizate.

Totodată, menționăm adoptarea măsurilor de protecție, care reprezintă instrumente semnificative în combaterea fenomenului:

- Ordonanță de protecție - act legal prin care instanța de judecată aplică măsuri de protecție a victimei;
- Ordin de restricție de urgență – măsură provizorie de protecție a victimei violenței în familie, aplicată de poliție, prin care are loc înlăturarea imediată a agresorului din locuința familiei și stabilirea unor interdicții prevăzute de lege, în vederea prevenirii repetării/comiterii acțiunilor violente, asigurând astfel victimei și altor membri ai familiei siguranță în locuința lor. [1]

Răspunsul comunitar coordonat: acționând împreună – abordarea multidisciplinară a profesioniștilor în cazurile de violență în familie.

Cooperarea între agenții în acordarea serviciilor și intervențiile pe caz sunt elementele esențiale în crearea unui răspuns eficient, prompt și holistic la cazurile de violență în familie. Unul din pilonii Convenției de la Istanbul se referă la politici integrate și vizează cooperarea inter și multidisciplinară dintre agenții cu competențe de prevenire și combatere a fenomenului de violență față de femei, inclusiv violenței în familie.

În acordarea sprijinului pentru victime este necesar să cunoaștem trei etape pentru prevenirea eficientă a actelor de violență [2]:

- consiliere și advocacy pentru victime din partea serviciilor specializate de asistență pentru toate femeile și copiii lor;
- politici de asistență generală care includ asistență financiară, dreptul la locuințe sociale, servicii de angajare și profesionalizare, aprobarea mecanismului de referire etc.
- cooperare eficientă multi-agenții în vederea protejării victimelor și prevenirii violenței ulterioare.

Abordarea multidisciplinară lucrează într-o manieră favorizantă și împuternicită, echipele multi-agenție sunt eficiente la nivel operațional, în vederea instrumentării cazurilor, oferirii asistenței și susținerii, încurajării victimelor în traseul de spargere a cercului vicios al violenței.

Agențiile/instituțiile implicate în prevenirea violenței și protejarea victimelor îndeplinesc sarcini importante deaceia este necesar ca fiecare agenție să dispună de instrucțiuni și metodologii clare cu privire la modul de intervenție și aspectele de cooperare cu ceilalți actori.

Scopul comun al unei astfel de abordări constă în asigurarea răspunsului coordonat, complementar și efectiv prin intervenții sectoriale și comune la cazurile de violență în familie. Profesioniștii trebuie să dispună nu numai de un cadru metodologic în acest sens dar și să obțină anumite instruirii pe domeniu. Apreciabile în acest sens sunt instruirile oferite pe platforme comune, unde echipele multidisciplinare se pot întâlni și învăța a răspunde în comun la prevenirea și combaterea violenței în familie.

La nivel național dispunem de două mecanisme de intervenție cu referire la fenomenul de violență reflectate în cadrul normativ prin Hotărârea de Guvern nr.228 din 28.03.2014 cu privire la aprobarea Regulamentului de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire și Hotărârea de Guvern nr.270 08.04.2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

Ambele acte reglementează mecanismele de intervenție și cooperare dintre diferite instituții de la nivel local pe dimensiunea protecției drepturilor copilului și asistenței victimelor adulte ale violenței în familie și trafic de ființe umane.

Ambele mecanisme se completează reciproc, reprezentând o intervenție la nivel strategic și operațional al specialiștilor și, în finalitatea sa, asigurând competențele de bază a autorităților publice locale în protecția socială a populației.

În acest context reiterăm câteva abordări speciale:

- Prevalarea intereselor victimei
  - Respectarea drepturilor victimei la o protecție promptă și sigură din partea organelor statului
  - Nejustificarea violenței în nici un caz
  - Responsabilitatea socială a comunității
  - Toleranța "0" față de violență
  - "Matreșca": LUCRUL CU PERSOANA CA UN TOT ÎNTREG, care poate fi privită din 2 perspective (minimum): în spatele unei mici istorii – identificăm multiple probleme vs soluționând aceste probleme – putem contribui la diminuarea unui caz concret de violență etc.. (figura 1) / Modelul adaptat în baza materialelor Seminarului pentru adaptarea Ghidului Organizației Mondiale a Sănătății privind îngrijirea medicală a femeilor supuse violenței partenerului intim sau violenței sexuale în Moldova, Chișinău, 10-12.11.2015
-

Figura 1. Lucrul cu persoana ca un tot întreg

Concluzii

Strategiile de prevenire și combatere a violenței în familie urmează a fi ajustate în contextul multiplelor provocări. Strategiile de

reducere a violenței urmează să se bazeze pe evidentele științifice transdisciplinare într-o manieră similară pentru reducerea problemelor globale care amenință dezvoltarea sustenabilă cum ar fi foametea, sărăcia și mortalitatea infantilă.[4]

Printre acestea se enumără: reforma sistemelor de justiție penală, axarea pe știință și noile tehnologii în prevenirea violenței, trecerea de la programe la abordarea sistemică, implicarea sectorului privat și altor domenii care ar putea avea o contribuție semnificativă la promovarea unui mod de viață pozitiv și sănătos pe parcursul tuturor etapelor cursului de viață, abordând factorii individuali și sociali de risc care contribuie la violență.

Totodată, se impune schimbarea valorilor și atitudinilor. Coloana vertebrală a societății în procesul de schimbare al abordărilor față de abuzul sexual al copiilor, pedepsele corporale, brutalitățile poliției o reprezintă schimbarea mentalității, transformarea credințelor care susțin și justifică astfel de comportamente de la orice nivel, începând cu guvernarea și finalizând cu orice membru al comunității. În obținerea reducerii substanțiale ale violenței sunt necesare schimbări la nivelul cultural al credințelor și valorilor care justifică violența. În promovarea unor schimbări culturale de așa gen la nivel de populație cu privire la violență interpersonală de asemenea se recomandă replicarea cunoștințelor și informațiilor acumulate, bazate pe principiile de schimbare a comportamentului care au fost utilizate în așa arii precum securitatea traficului rutier, campaniile antifumat și prevenire a HIV ș.a.

La fel, în vederea eficientizării eforturilor intru prevenirea violenței este necesară consolidarea eforturilor specialiștilor și crearea unei coaliții comune formate din diverși actori precum mediul academic, laboratorii de politici, jurnaliști și liderii organizațiilor neguvernamentale.

Bibliografie:

1. Legea Nr.45 – XVI din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (MO nr.55-56 din 18 martie 2008)

2. UN Women - Virtual Knowledge Centre to end Violence against Women and Girls. In: <http://www.endvawnow.org/en/>
3. Krisch M., Eisner M., Mikton Ch., et all. Global Strategies to Reduce Violence by 50% in 30 Years: Findings from the WHO and University of Cambridge Global Violence Reduction Conference 2014 (Cambridge: University of Cambridge, 2015) In: <https://www.vrc.crim.cam.ac.uk/VRCconferences/conference/violencereductionreport> (vizitat 12.10.2018)
4. Displaced or refugee women are at increased risk of violence. In: <http://www.who.int/reproductivehealth/topics/violence/en/> (vizitat 12.10.2018)

